

Elverum ♦ Våler ♦ Åsnes ♦ Grue ♦ Kongsvinger ♦ Eidskog

FINNSKOG- VANDRER'N

Årets tema:

Stien

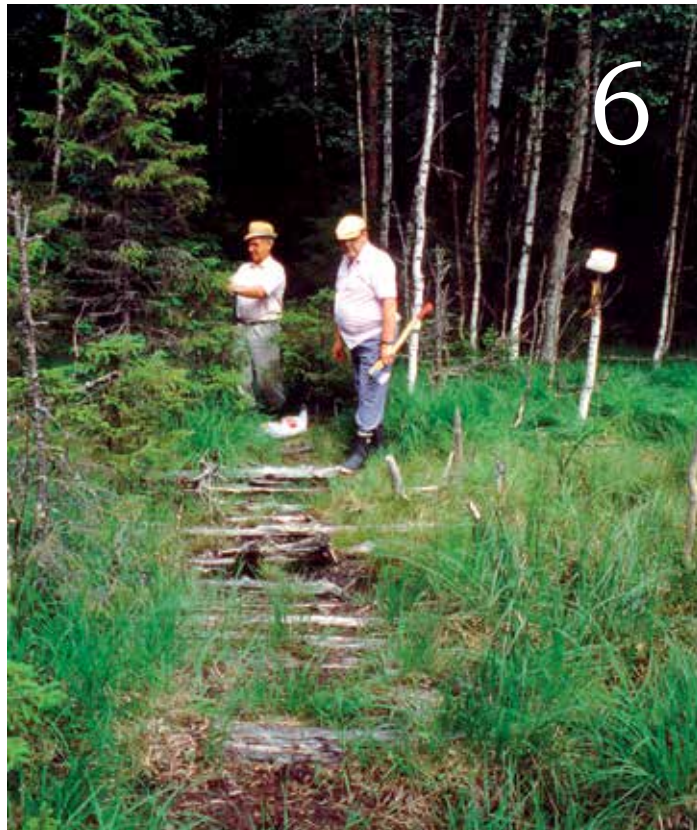
Turprogram 2026

se midtsiden s. 26-27

DNT Finnskogen og Omegn

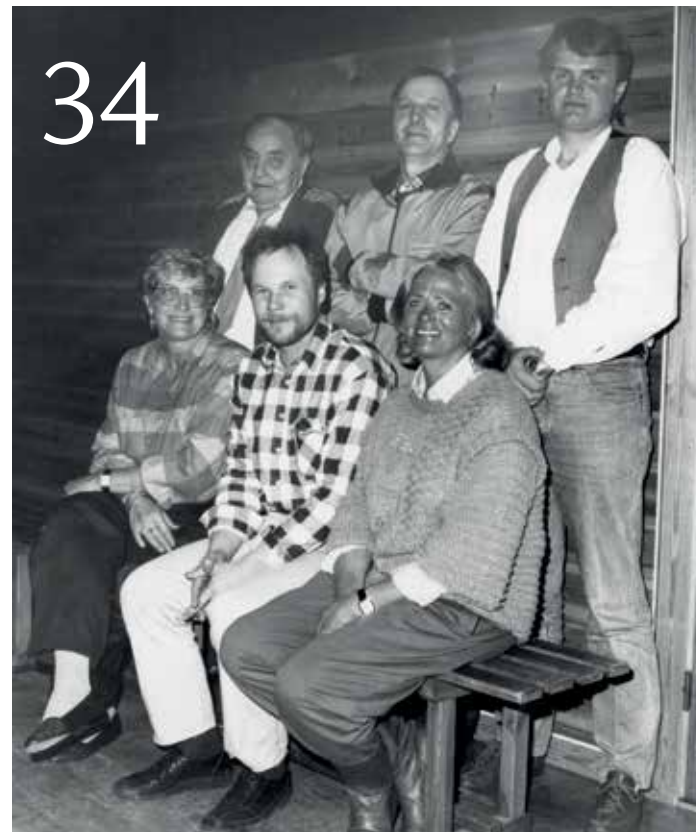
NR 1 2026. Årgang 39

Å finne en sti

Bli kjent med noen av våre stifaddere

Slik ble DNT Finnskogen og Omegn til - lær mer om vår historie

INNHold

Leder	3
Stien og filosofen	4
Å finne en sti	6
Historier langs en finneveg	8
Noen tanker om Finnskogleden	11
Finnskogrunden - historien om hvordan en sti kan sette Finnskogen på kartet	15
Møt noen av våre stifaddere	18
Vingersruta	22
Norsk skogfinsk museums nybygg	24
Turprogram 2026	25
Vindkraftspresset mot Finnskogen	29
Min sti, kjærlighetsstien i Elverum	32
Slik ble DNT Finnskogen og Omegn til	34
DNT ung	36
2025 i DNT FO Elverum	38
Årskavalkade i DNT FO Solør	41
2025 i DNT FO Kongsvinger/Eidskog	44
Innkallinger til årsmøter	48
Opplev naturen – bli med på rebus!	50
Fotokonkurranse 2026	52

STIEN

LEDER

Stien har alltid vært der som menneskets venn og hjelper. Så lenge det har vært mennesker på jorda har det også vært stier.

Men alt forandrer seg; også stien.

Noen ganger skjer det nesten usynlig. Folk begynner å gå på andre siden av den store steinen, på andre siden av den bløte myra eller de krysser bekken på et bedre sted enn før. Slike endringer har bestandig vært der. Vi mennesker har ment at det er mer fornuftig å gå en litt annerledes trasé enn før.

Andre ganger endres stien av ytre årsaker: Det kommer en ny vei, et nytt hus eller andre lokale forhold som gjør det nødvendig å gå litt annerledes enn vi gjorde før. Slike endringer har stien alltid klart å tilpasse seg. Den overlever og fortsetter å bukte seg fram på de steder vi mennesker mener den bør gå.

Nå står stien overfor en trussel som er langt større. Menneskene vil anlegge industriområder der stien i hundrevis av år har gått. De gjør det for "å redde klimaet". Ære være det. Men det mennesket glemmer, er at de samtidig ødelegger naturen. Naturopplevelsen og stadig oftere også boforholdene ødelegges eller sterkt forringes av nærmere 300 meter høye, støyende, blinkende vingemonstere. Stien ødelegges.

Hvem vil egentlig gå en slalåmløype inne på et industriområde når man søker ro, fred og rekreasjon i naturen?

Logikken? Skjønner det den som kan.

Her står kampen om stien i dag. Tar vi ikke den nå, vil det være for sent i morgen, og uopprettelig skade på finnskognaturen - og annen natur - har skjedd.

Derfor sier DNT Finnskogen og omegn et rungende nei til vindindustriområder - i respekt for stien.

Åsmund Skasdammen
Styreleder DNT Finnskogen og omegn

La Grasrotandelen fra Norsk Tipping gå til DNT Finnskogen og Omegn. Midlene blir øremerket stiarbeid.

UTGIVER:

DNT Finnskogen og Omegn
Postboks 88, 2261 Kirkenær
Daglig leder: Trond Asle Daltveit
Tlf: 900 61 195
finnskogen@dnt.no
www.dnt.no/finnskogen

REDAKSJON DETTE NUMMER

Åsmund Skasdammen (ansvarlig redaktør)
Trond Asle Daltveit
Sindre Børke
Ragnhild Kjeldsen
Lisbeth Korsmo

Layout: Siv Lillevik
Trykk: Kurér Grafisk AS
Fotograf forside: Marius Dalseg, DNT

Stien og filosofen

TEKST OG FOTO: JOHN RØNNINGEN

Tåka slapp aldri helt taket i dag. Selv oppe i høyden hadde sola problemer med å trenge gjennom, og heller ikke i solveggen ved Brutjennskoia var det noen varme å hente da jeg var innom på ettermiddagen. Høst er bål tid, men i dag tente jeg opp på ildstedet inne i koia der jeg varmet noen ostesmørbrød over glørne mens jeg lot tankene vandre.

Der jeg satt tenkte jeg ikke så mye på statsbudsjettet som ble lagt fram i dag, og jeg tenkte heller ikke så mye på krig, elendighet og en verden som blir galere for hver dag som går. Nei, jeg lot tankene vandre langs Finnevegen og til menneskene og livet som utspant seg i dette området mellom hovedbygda og Finnskogen gjennom generasjoner.

Her hadde finnene sin kirkeveg og handelsveg til bygda, og her ble tømmeret hogd med øks og svans av karer som lå i usle koier gjennom kalde vintre. Dette var også veien budeier og gjeterne brukte da de om våren flyttet kyrne østover fra bygda og inn til setrene som lå i skogene innover mot svenskegrensa. Her kan nevnes Torderudsetra ved Skasenden, Skytresetrene opp mot Skasberget, Bårderudsetra øst for Skasberget og Kongshovsetra nesten ved Røgden.

Ved bålet i Brutjennskoia i dag kunne jeg i mine tankevandringar ane en lukt av stekt flesk fra den gamle koia som lå litt lengre nord, jeg kunne høre øksehogg og jeg kunne høre en tømmerhogger som forbannet hardklaka bark og djup snø. Disse forbannelsene ble avløst av rautende krøtter og livlige ungjenter på

vei mot setrene i øst. Jeg vet ikke, kanskje var det krøttera fra Bårderud som passerte, eller så hadde kanskje flere av gårdene tatt følge over berget. I det jeg la et par tyristikker til på bålet hørte jeg et hestefølge passere forbi. Dette var nok et gravfølge på vei til bygda med et familie-medlem. Kanskje skulle de overnatte i Bekka før de ankom bygda. Her ble mine tanker avbrutt da et fly passerte over området og brakte meg inn i nåtiden. Jeg lot bålet brenne ut før jeg forlot koia og satte kursen mot Frysjøen og bygda.

Stien mellom bygda og Finnskogen ble etter hvert en brei og tydelig sti, en sti som også i dag stort sett er lett å finne igjen de fleste steder. Spesielt mellom Frysjøen og Brutjennskoia er denne mye brukt også i dag, og ganske ofte møter jeg på folk på mine turer i berget. På tur ned langs stien fra berget i dag stoppet jeg opp ved hvilstein og tavla som er satt opp der, jeg gjør ofte det, og Skjæråsens dikt gir også grunn til ettertanke. Her skriver han blant annet følgende i et av versa:

**Her gikk dem og bar
Tell tun og frå tun
- bar sitt.**

**Bar sine inn i verda
ut tur verda
- stille
alt sku bæras.**

↑ Amund Kynneggen og Jørgen Strand finner en gammel klopp i Knebekkmyra på Åsnes Finnskog. Foto Else Hanna Tendø

Å finne en sti

Stien som ikke brukes, forsvinner.

TEKST: BITT KARIN LARSEN

Også i fjellet gror stier igjen fordi skogsgrensa kryper oppover; kombinasjonen av endret klima og mangelen på beitedyr gjør at folk som vil se igjen sin barndoms fjelltrakt etter mange år, kan få et sjokk:

Nå er det jo skog der!

Ellers er gamle ferdselsveier i fjellet ofte mer skjermet mot ødeleggelse enn skogsstiene, som etter en litt hardhendt skogsavvirkning kan forsvinne totalt. Hogstflatene kan ligne krigsmarker, og en må inn i skogen igjen for å finne spor av mer fredelig ferdsel.

Å finne en gjengrodd sti i gammel skog kan også være vanskelig, selv om man lærer seg noen av triksene etter hvert, som at rader av frodige grantrær ofte vokser nettopp der den gamle ferdselsveien for dyr og mennesker gikk. Gamle kart kan være til stor hjelp, naturligvis, og av svenske Ingemar Dahlström, som ryddet veien merket Branesleden på Finnskogen, får jeg tips om å legge merke til den første snøen som faller om høsten: I fordypningen der den blir liggende, kan nettopp den gamle stien ha gått.

Før markerte man gjerne en sti ved å blinke den, og mange tiår etter kan ennå gamle sår vises i furustammene. Man kan også lete etter avhugde greiner på store trær, greiner ble hugget langs stien for å bedre framkommeligheten.

Hvordan se forskjellen på gammelt mennesketrakk og dyretrakk, når både dyr og folk ofte valgte den letteste veien gjennom terrenget?

Ingemar minner meg på at dyr og mennesker tross alt har hatt forskjellige mål. Om firbeinte og tobeinte følger samme veien gjennom en kløft, så vil stien etter hvert dele seg, for elg og rådyr tenker seg neppe til butikken i bygdas sentrum.

Arve Øvre, Sørskogbygdas trofaste stiffer, tipser meg om brødmosen – eller islandslaven – som kjennetegner de gamle stiene innover tørre moer. Andre steder vil lyngen bøye seg over stien og skjule den; da skulle man hatt med seg en grevlinghund på turen, den finner alltid tunnelen!

Jeg må lære meg dette, for vi skal prøve å redde noen stier i dalen hvor jeg bor nå. En sommerdag går jeg bak to karer som er kjent, vi sikksakker oss over ei myr. Den ene av dem har en kjepp han stikker ned i myra, her et sted skal den gamle kloppa og ferdselsveien ligge.

Først møter kjeppen ingen motstand, det bare svupper i myra. De gamle furukavlene som ingen har sett på seksti år, er kanskje ikke mulig å finne mer, men så lyder det første dunket, det er kloppa som svarer!

Tårer i øynene av glede; så mye forsvinner for oss i verden, men ikke en mer enn hundre år gammel klopp over ei myr.

Vi fant det vi trodde var mistet, veien der folk i århundrer vandret med sine dyreflokker og bærer av mange slag. Herfra går den rakt mot holmen som kalles Stannarstan, fordi det var der, på fast grunn, at folk og fyr kunne stanse og hvile.

En språkforsker har forsikret at dette ordet er et annet enn det persiske «stan» som finnes i Afghanistan, Pakistan og Uzbekistan, men begge betyr det samme, nemlig sted eller land, og ved Jusskjølmyra, som har en av Norges minste DNT-hytter, finnes også et Stannarstan, et stoppested ved bredden av den store myra som er av de største og tyngste å krysse på disse kanter.

Godt å komme seg inn på det tørre, godt med slike steder å puste ut på, og kanskje kunne seg litt kaffe fra en termos.

Vel framme på holmen snur vi oss og ser sporene våre over myra, tydelig.

Stier som ikke brukes, gror igjen.

Greier vi å holde denne åpen nå?

Teksten er, med forfatterens tillatelse, hentet fra boka «Den lykkelige vandreboka», utgitt på Emilia forlag i 2011.

LIKFERD PÅ FINNEVEG:
Illustrasjon: Knut Kjeldsen

Historier langs en finneveg

I flere kommuner går det gamle ferdslårer mellom Finnskogen og bygda. Her gikk de fastboende bl.a. på kirkeveg. Noen av disse stiene var i bruk også før finneinnvandringen, av fangstfolk og andre.

TEKST: ELSE HANNA TENDØ

Når finnskogingene skulle forflytte seg, gikk de nok ikke, slik som vi, på tur for vandringens eller mosjonens skyld, kun når de hadde utretninger. I den mørke årstida planla de gjerne å gå når det ble fullmåne. Den kunne gi litt lys for ferda etter at skumringen seig på. Skulle de gå langt, startet de gjerne før morgengryet.

Østre Finneveg

En av gangstiene som jeg kjenner best, er Østre Finneveg. Fra Juvberget fortsetter den inn i Sverige. I motsatt retning krysser den Flisa-elva ved Reinvadet. Videre går stien over Lindåa, Reiersåsen, Gjerdvadet, Rogberget, Kynna, Nyåa, Gjesåsberget, Hollarberget og Såset til Åsnes kirke.

Mellom Juvberget og Kynna var dette faret atgrodd da Johan Dybendal, Amund Kynneggen, Jørgen L. Strand, Kåre L. Strand og Eugen Svendsen i 1990 reddet det fram. Jeg fikk gleden av å delta i dette spennende prosjektet. Amund beskrev tidsperspektivet i det, som at «klokka var

fem på tolv». Etter at stien var ryddet og merket, ble det arrangert en vandring. Denne fredelige finnevegen er, som mange andre merkede stier, i fare. For skogsdrift er dessverre en skade-trussel.

Noen historie-glimt langs vegen

Syerska Olea Syversdatter, født 1841, som bodde på husmannsplassen Reinvadet, hadde 13. januar 1914 vært oppe i Juvberget et ærend. Like før skigarden hjemme hadde hun blitt rammet av hjerneslag. Der frøs Olea i hjel om natta. Hennes gravferd gikk til Nordre Gravlund ved Vermundsjøen.

Ca. 300 m etter Lindåa går stien over en slagghaug. Her har det vært liv og virksomhet med jernutvinning.

Snart kommer vi til Linaposten. Lina Larsdatter Reinvadet, født 1877, hadde jagd en elg i djup snø helt fra Korsgårdsåsen mot mannen sin, svenskfødte Per, som satt på post for å skyte. (Dette var utenom jakttid, men de jaktet for

tiltrengt matauk.) Han bommet. Lina ble harm og overtok børsa. Nå måtte Per jage. Elgen kom mot Lina, som satt her. Hun skjød – og traff!

Ved Lindbergsvegen krysses Kvernbekken. Her hadde lindbergsingene ei kallkvern. Fangstgroper i nærheten forteller om aktivitet enda lengre attende i tid.

På ei myr nord for stien, i området vest for sjøen Hørningen, druknet 34-årige Halvor fra Lindbergsgrenda 7. mai 1860. Han var på hjemtur etter å ha vært nede i bygda og hentet en grisunge som han bar i en neverkont. Begge gikk gjennom isen på en liten kulp, som etter det ble kalt for «Halvorshæle'».

Knutepunktet Gjerdvadet

Fra Gjerdvadet går ei sti-grein opp til Lindberget. Der var det finskættede fastboende i åra 1760–1980, og seterliv fra 1600-tallet til 1964. Allerede før bosettingen slo bønder fra bygda stargras på myrene til fôr. Fra grenda går det sti

AMERIKASTEINEN I LINDBERGET: Her banket Eberhard (EO) og Ole Olsen Lindberget (OOSL 1869) inn sine initialer før de utvandret til Amerika. Ruth Folkvord (t.v.) og Inger Marie Udneseth har nå overtatt som stifaddere forbi her. Foto 2024: E.H.T.

← ØSTRE FINNEVEG: Hanna Midtsundstad med slaggklumper. Juvberget i bakgrunnen. Foto 2007: E.H.T.

nordvestover til Veldigerheden og nordøstover til (de nå fraflyttede) boplassene i Høgsjøberget. Derfra og fra Juvberget går det sti til Gravberget. På Finnskogen var det mye samkvem på tvers av kommunegrensene – og landegrensa.

Mye av stien mellom Gjerdvadet og Høgsjøberget var attgrodd. Men godt hjulpet av Amund Kynneggen, Thorbjørn Lindberg, Finn Olastuen og Jørgen L. Strand lette Knut Kjeldsen og jeg den fram i 1991–92. Å få være stifadder her og på Østre Finneveg har gitt oss to mye trivsel i mange år.

Ved Gjerdvadet har det gjennom tidene vandret folk i mange slags ærender. Her ble det båret dåpsbarn og fraktet likkister. Her har det trasket konfirmanter, friere og brudepar. Budeier fra bygda har gått her med ku-skokken. Fiskere, jegere, fløtere, skogsarbeidere og bærplukkere har ferdet forbi. Noen gikk her på sin siste tur mot utvandring til Amerika.

Over Gjerda ligger det nå ei fin gangbru. Den første stokkbrua her ble bygd av lindbergskarer, for lærer Ole S. Haugdal kviet seg for å va over åa på sin gange mellom skolene i Lindberget og Faldaasen i 1920–22.

Framover mot bygda rommer Østre Finneveg mer historikk, slik også de andre gamle ferdselsårene mellom Finnskogen og bygda gjør. Vi må forsøke å ta vare på det som ennå kan fortelles! Vandringene blir mer interessante da.

Kilder: Muntlige overleveringer, kirkebøker og folketellinger.

→ BRURSTEINEN: Sagnet sier at her skiftet brudefolk på hjemveg til Høgsjøberget. På setet sitter Thor Olastuen (1915–2006). Foto 1993: E.H.T.

MANGE STIER SMÅ...

Noen tanker om Finnskogleden

AV HEIDI HALVORSRUD ARILD

For at noe vidunderlig skal skje, er det som oftest nødvendig å hjelpe til litt. Det er sjelden sånn som i fiksjonens verden, altså at det flotte bare ramler i fanget på oss, eller at det kan framkalles ved magi. Noen må ha en idé, et sterkt ønske - og noen må jobbe hardt for å nå målet. Dessuten hjelper det sjølsagt om flere drar i samme retning. Det var nettopp dette som skjedde i åra før Finnskogleden ble åpnet i 1992. Og derfra har Finnskogleden vokst til å bli et slags symbol, noe større enn seg sjøl - kanskje til og med «noko vidunderleg»?

På midten av 1980-tallet var det som om «tida åpna seg» for Finnskogen og

finnekulturen. Det var lokalt engasjement for tematikken, det var nasjonalt fokus på friluftsliv og det nye begrepet kulturisme, og det var en fornyet interesse for lokalhistorie og kulturvern.

På denne tida hadde jeg ennå ikke bikka 30, jeg bodde på Roverud, og jobba med norsk-svensk samarbeid i regionen. Finnskogen turistforening var såvidt i ferd med å finne startgropa. I Åsnes jobba Anne Lise Skarderud for kommunen med å kartlegge muligheter for turisme på Finnskogen, og hun begynte å interessere seg for gamle stier og ferdselsveger. Kunne de kanskje være grunnlag for ny aktivitet? Ikke bare i Åsnes, men i hele

regionen? Og dermed kom ideen om en grenseløs vandring gjennom Värmlands vestlige og Hedmarks østlige finnbygder. Tanken var å drive «gjenbruk» av gamle ferdselsårer, og binde sammen interessante besøksmål på Finnskogen til en sammenhengende rute på minst 20 mil.

Da Anne Lise døde i 1990, ble det min oppgave å fullføre prosjektet, i regi av ARKO-samarbeidet, og med god støtte fra Foreningen Finnskogen. En liten, men aktiv og kunnskapsrik gruppe mennesker med ambisiøse mål for Finnskogen og finnekulturen. Fra norsk side deltok Dag Raaberg, Sally Rundberget, Birger Nesholen og Oddvar Neby, mens Kurt Eide

(Mattila), Olle Bylander og Per Åhgren var med fra svensk side. Denne gjengen, sammen med et nettverk som Anne Lise hadde bygd opp, lokale ildsjeler, velvilige grunneiere og flere arbeidslag med ryddesag, øks og malingspann, ble mine uunnværlige allierte i arbeidet. Det ble en reise i finnekultur og finnskognatur, en reise som fortsatt pågår i mitt indre, og som drar meg til Finnskogen om igjen og om igjen.

Den gang da satt jeg og skrev søknader om penger, og jeg deltok på utallige møter med skogeiere, jaktlag, kommuner og andre potensielle samarbeidspartnere og ambassadører. Gang på gang satte jeg ord på hva vi ville med arbeidet. Selve visjonen, som jeg etter hvert identifiserte meg sterkt med, ble formulert slik:

«Vi vil tilrettelegge forholdene for skogsvandring langs en sammenhengende rute i grenseområdet, slik at Finnskogens naturlige ressurser kan utnyttes på naturens og befolkningens premisser - og

gi grunnlag for nye opplevelser og fortsatt bosetting.»

Hele prosjektet var som et puslespill, der brikkene var mange og av ulik størrelse, og bildet i starten nokså uklart. Vi startet med et grovriss som kanskje likna mest på et gammeldags brettspill, med markert start (Morokulien) og mål (Bastuknappen, ble seinere endret til Søre Osen). I tillegg var en del «stoppesteder» tegnet inn på brettet, plasser og områder vi syntes det var viktig å framheve som gode besøksmål. Det var alt fra badeplasser og overnattingssteder (som det ikke var så mange av) til finneboplasser og utsiktspunkter. Og så gikk vi. Hit og dit og fram og tilbake. Forsøkte å «lese» landskapet. Kjentfolk hjalp til med å finne igjen de gamle stiene, og gradvis vokste en spennende rute med stadig flere detaljer fram på kartet. Jeg fikk samtidig utvidet mine egne kunnskaper og perspektiver, og sett nye steder. Selvsagt leste jeg om finneinnvandringa, men også om grenseloser, kvartærgeologi, flora, brukshistorie, tøm-

merfløting, fisk, fugl og rovdyr. Bøkene til Åsta Holth var nattbordslektyre, sammen med Gottlunds dagbok, og antologien En gräns av annet slag. Menneskene jeg møtte var stort sett velvillige og entusiastiske - heldigvis. Hjerter åpna seg, dører åpna seg, ja, selve landskapet åpna seg og viste oss historien, mystikken, naturen og kulturen i de vide skogene.

Prinsippene for Finnskogleden var at stien(e) skulle ryddes og tilrettelegges på et nøkternt nivå, primært for gående, og at skilting og annet materiell skulle tilpasses til finnskognaturen. Samtidig ville vi følge DNT's merkestandard på norsk side. Leden fikk egen logo med en vandringmann på (kanskje var det selveste Nitahå-Jussi?), de første brosjyrene ble trykt på resirkulert papir, og skiltene ble laget av treverk. Så langt det var mulig brukte vi lokale bedrifter og leverandører. Sjøl kjørte jeg Finnskogen rundt i en over 20 år gammel Volvo Duett med merkemaling, skilt og skruer i «skapet», og tunge lass med stolper på taket. Det var

slitsomt, og det var gøy!

Noen snubletråder var det jo underveis, i form av ulike regler og ønsker på norsk og svensk side, en og annen stivbeint paragrafrytter eller mistenksom grunn-eier, og arbeidslag som «merka seg bort» fordi de trodde de var bedre stifinnere enn prosjektlederen... Ett skritt fram, og to tilbake. Men vi kom i mål!

Finnskogleden ble åpna i juni 1992 med små og store arrangementer, vandrende skoleelever, nytrykte kartheft og t-skjorter, langdistanseløpere, taler, musikk og jubel. Mange var involvert, og mange husker. Seinest i sommer ble jeg kontakta av en av løperne, Kjærsti (Tulleemor) Floden fra Trysil, som blant annet skrev:

«Jeg blir nesten sentimental ved tanken på løpet gjennom Finnskogen. Først i ettertid har også leden fått ny aktualitet for meg, med mystikken, historien og den vakre, magiske naturen.» Ellers var

lokalbefolkninga, og spesielt kvinnene, mange steder de første til å ta deler av leden i bruk. Nå kjentes det trygt å gå i skogen der det før hadde vært gjengrodd og umerka.

Bildet av Finnskogen har endra seg litt siden ideen om Finnskogleden ble unnfanget. Organisasjoner og grupperinger har kommet og gått. Finnskogen turistforening (i dag DNT Finnskogen og Omegn) har vokst seg stor og handlekraftig, og har etablert flere stier og overnattingssteder som gir nye muligheter. Uten turistforeninga ville neppe leden hatt den posisjonen og standarden den har i dag. Skytefeltplaner og vindturbiner og andre fysiske inngrep har skapt utfordringer. Åsta Holth rakk såvidt å oppleve at skogfinnene ble anerkjent som nasjonal minoritet, året før hun døde i 1999. En ny generasjon Finnskogentusiaster har vokst fram, og det nye Finnskog-flagget vaier fra flaggstenger og hyttevegger. Vi har gjennomlevd en pandemi som har gitt oss nye perspekti-

↓ Det var flere åpningsarrangement langs Finnskogleden. Dette bildet er fra det på Haldammen i 1992. Foto Åsmund Skasdammen

Det er den draumen me ber på
at noko vedunderleg skal skje, at det må skje -
at tidi skal opna seg, at hjarta skal opna seg,
at dører skal opna seg, at berget skal opna seg
at kjeldor skal springa - at draumen skal opna seg,
at me ein morgonstund skal glida inn
på en våg me ikkje har visst um.

(Olav H. Hauge)

ver på friluftsliv og nærmiljø. Organisasjoner og næringsdrivende bruker Finnskogen og leden i sin virksomhet. Jeg er sikker på at det er plass til og bruk for Finnskogleden på spillebrettet også i tida framover. Både i den formen den har nå, og i kombinasjon med nye visjoner og utnytta muligheter.

Arbeidet med Finnskogleden var utrolig artig, og jeg ble kjent med mange fine folk underveis. Noen av dem er fortsatt aktive, for eksempel i turistforeninga, eller i arbeidet med det nyåpna museet på Svullrya. Andre er borte, men jeg minnes dem med glede. Og jeg kjenner på både stolthet og ydmykhet over at deres og min visjon i stor grad har gått i oppfyllelse, nemlig at hjertene, drømmen og landskapet har åpna seg.

«Hva er dine favorittopplevelser langs Finnskogleden?» har mange spurt meg. Det spørsmålet vil (og kan) jeg nok fortsatt ikke svare på... Men hva med deg?

- Kanskje har du ligget i hengekøye eller telt ved Breidtjern, Skålsjøen eller Rotbergsjøen?
- Kanskje har du sett tranene lette fra myra og gli på digre vinger inn mellom furuleggene?
- Kanskje har du sittet på trammen på et øde finnetorp og kjent på stemninga?
- Kanskje har du fiska i Jösseälven, i Rotna eller i Nøklevatnet?
- Kanskje har du sett utsynet fra Källershöjden, Moldusberget eller Elgklinten?
- Kanskje har du hørt orrhanene spille eller tiuren kneppe?
- Kanskje har du bada i bekker og kulper, eller i en av de mange sjøene langs leden?
- Kanskje har du lett etter sporene fra finske innvandrere, norske grenseloser, svenske brukspatroner, eller selveste Carl Axel Gottlund?
- Kanskje har du latt deg imponere av kjerka i Gravberget, eller en av de små fløterkoiene?
- Kanskje har du hørt gjertrudsfuglens høye skrik eller

knorteknispas forsiktige lyder?

- Kanskje har du gått på oppdagelsesferd i slåttereengene, eller vandret i stillheten etter høstens første snøfall?
- Kanskje har du fått et flyktig glimt av ett av skogens store rovdyr?
- Kanskje har du stått inni en jordkjeller og beundret den flotte steinvelvinga?
- Kanskje har du sittet bøyd over kartet og smakt på lyden av de finske stedsnavnene?
- Kanskje har du spist flekk og motti eller vært på silppu-festival?
- Eller kanskje er du en av dem som har jobba med øks, ryddesag og blå malerkost?

Har du gjort noe av dette, og kjent på skogens kraft, vil du garantert tilbake.

Og har du ikke, så har du mye å glede deg til.

Lang rekke langs Skolevegen fra Lebiko til Varaldskog skole. Foto: Gro Blåka

Finnskogrunden - historien om hvordan en sti kan sette Finnskogen på kartet

TEKST: ÅSMUND SKASDAMMEN

Høsten 2012 fikk jeg første gang nyss om et nytt samarbeidsprosjekt mellom DNT og Riksantikvaren. Navnet De historiske vandrerutene (DHV) dukket opp for første gang i en telefonsamtale jeg hadde med min gode venn og nå dessverre avdøde, Anne Mari Aamelfot Hjelle - nestor i DNT sentralt. Hun fortalte om et samarbeid med Riksantikvaren; et samar-

beid hun trodde kom til å bli til noe stort. Kontakter er gode å ha. Anne Mari var god venn med daværende riksantikvar, Jørn Holme. Sammen ønsket de ut ideen som ble til DHV; selvsagt var flere involvert i dette, men uten Anne Mari og Jørn tror jeg nok ikke at disse rutene hadde sett dagens lys.

Anne Mari spurte meg om ikke Finnskogen kunne sende inn en søknad for å få en av disse rutene. Jeg tente umiddelbart på ideen og tok opp saken på første og beste styremøte i DNT Finnskogen og omegn. Styret hadde ingen betenkeligheter; tvert imot. Og dermed var snøballen i gang med å rulle.

Det første var å bestemme oss for hvilken rute vi skulle satse på. Vi fant ut at tre områder var særlig interessante; området nord for Gravberget, 10-torprunden med en mulig utvidelse og Varaldskogen/Austmarka. Etter å ha vurdert fram og tilbake, valgte vi altså Varaldskogen/Austmarka og kalte prosjektet Finnskogrunden.

Målet med DHV er "å øke kjennskapen til- og bruken av gamle ferdslesveier". Vi måtte derfor benytte eksisterende stier i størst mulig grad. I tillegg ville vi jo

selvsagt vise et tverrsnitt av hva det Finnskogen har å by på; både av skogfinsk kultur og annet. Vi begynte vi arbeidet med å finne en bra trase. Og vi forsto raskt at en runde som grovt sett, går rundt Møkeren var det beste. Vi mente også at runden burde være innom Austmarka sentrum, og den burde være innom Lebiko.

Vinteren 2012/2013 kom svaret på søknaden. Og det var et rungende "ja takk"! Dermed var det bare å sette i gang. Første stopp på ferden var å arrangere et folkemøte på Austmarka for å forankre Finnskogrunden lokalt - ja, vi visste jo heller ikke da om austmarkingene i det hele tatt ville bli med på et slikt prosjekt. Men det ville de!

På Arstun samlet det seg over 30 personer; de aller fleste austmarkinger. Alle ville igang med dette, og jeg tror allerede da

mange begynte å tenke at dette kan bli noe som kommer til å sette Finnskogen på kartet på en ny måte. Resultatet av møtet var at det ble satt ned ei prosjektgruppe som skulle drive arbeidet videre mot målet om å ha alt klart til forsommeren 2015.

Vi ville gjerne ha med et så bredt spekter av foreninger og grupper som mulig i denne gruppa og endte opp med Kåre Lunderby fra Austmarka historielag, Jan Martin Melbye fra grunneierforeningene, Birger Nesholen fra Norsk skogfinsk museum og undertegnede fra DNT Finnskogen og omegn ble leder for styringsgruppa.

Så gikk vi trøstig i gang, og vi ante nok ikke hvor mye arbeid dette skulle komme til å bli. En ting var de i perioder nokså hyppige møtene i gruppa, en annen ting

↑ Nåværende riksantikvar, Hanna Geiran, var med under 10-årsjubileet.

DNTs nåværende styreleder, Nils Øveraas, var med både i 2015 og i 2025. For ti år siden var han med som daværende generalsekretær i DNT. Da åpnet han og daværende riksantikvar, Jørn Holme, runden ved å sage over en stokk.

↑ 2015: Styreleder i DNT Finnskogen og Omegn, Åsmund Skasdammen, riksantikvar Jørn Holme og Finlands ambassadør til Norge, Erik Ingmar Lundberg.

↓ Fra Åpningen i 2015. Teater i Glåmdal lagde et tablå; et møte mellom hans Børli og Niitaho-Jussi, spilt av Rune Grenberg og Sten Bjørge Skaslien Hansrud.

var det praktiske arbeidet ute i felten og alle telefoner og e-poster før vi i det hele tatt hadde satt opp ett eneste skilt eller malt ett eneste blått merke. Men for å lage en lang historie kort; vi kom i mål takket være dugnadsinnsats fra mange personer og velvillighet på alle nivåer.

Mens vi drev på lokalt, kom ideen om å gjøre dette til noe enda litt større: Hva med å få til åpningsarrangementet for hele DHV-prosjektet til Finnskogen? Jeg luftet ideen for Anne Mari, og så ble det slik. Rundt 100 personer møtte opp på Lebiko 14. juni 2015. Runden - og alle de andre daværende rutene - ble offisielt åpnet ved at riksantikvar Jørn Holme og DNTs generalsekretær Nils Øveraas sagde over en stokk. Vi hadde for øvrig mange prominente besøkende på Lebiko den dagen; deriblant Finlands ambassadør til Norge, Erik Ingmar Lundberg, og administrerende direktør i Statskog, Øistein Aagesen.

Etter taler og noe å bite i, gikk turen langs Skolevegen ned til Nordre Varaldskog. Vi hadde engasjert Teater i Glåmdal, og

de stilte med "ekte" skolebarn kledd i tidsriktige klær langs Skolevegen. Vel framme ved Nordre Varaldskog hadde teateret satt opp et møte ved kaffebålet mellom Nitaho-Jussi og Hans Børli - i Rune Grenbergs og Sten Bjørge Skaslien Hansruds skikkelser.

I sommer markerte vi 10-årsjubileet for åpningen; da med blant andre nåværende riksantikvar Hanne Geiran og nåværende styreleder i DNT sentralt til stede. DNTs styreleder er i dag samme mann som var generalsekretær i 2015; Nils Øveraas.

I mellomtida i de 10 årene har livet gått sin gang langs Finnskogrunden. Vi ser jo at stiene blir tråkket, og henvendelsene fra folk som ønsker informasjon om vandrerruta er absolutt til stede.

Så holdt jeg på å glemme at vi også laget et informasjonshefte over Finnskogrunden i 2015. Det er fortsatt å få tak i og koster bare 30 kroner - pluss porto dersom du vil ha det tilsendt. Heftet inneholder også en kortfattet historikk over Finnskogen og den skogfinske

↓Hokkamenso; ulvemyra på norsk. En av svært mange skogfinske stedsnavn langs Finnskogrunden på Varaldskogen. Foto: ukjent

innvandringen, ført i pennen av Birger Nesholen.

Og ja; jeg vil våge å påstå at Finnskogrunden - kanskje nest etter Finnskogleden - er den stien i vårt stinett som har satt Finnskogen mest tydelig på kartet.

STI-MULERENDE ARBEID FOR FRILUFTSENTUSIASTER!

Dette er rekreasjon det!

TEKST : RAGNHILD KJELDSEN

Øst i Våler slynger Finnevegen seg fra bygda og helt til Gravberget. Ivar Molstad, Tom Jensen og Håkon Tangre har i sommer gjort en stor innsats med vedlikehold av denne stien.

Vi får så mye igjen for denne jobben; trim, flotte naturopplevelser og vi ser interessante kulturminner underveis. – Også er det sosialt når vi kan gjøre arbeidet sammen.

Ivar forteller om nærmøte med ei lappugle en dag de jobbet i området. Den var skikkelig stor, og det var en opplevelse de vil huske. Underveis har de truffet hyggelige folk, og Håkon forteller om en velvillig grunneier de møtte som hjalp til med å finne ut av hvor stien går. Tom er fungerende stiansvarlig i styret i DNT FO Solør. Han er glad for å få med ildsjeler i arbeidet med å vedlikeholde stier.

De kaller hverandre «sagfører» og «malermester klatt i klatt», og det er tydelig at de har trivelige dager i skogen. Karene trekker frem at det er en fordel å jobbe flere sammen. De parkerer én bil i hver ende av dagens etappe, og så jobber de seg fra den ene bilen til den andre. Da slipper de å gå fram og tilbake. Det er også sikrere å være flere.

Det er meningsfullt å få være med å ta vare på disse gamle stiene. Underveis ser vi hustuffer og andre kulturminner, som vi ønsker at skulle vært merket med infoskilt slik at historien blir bevart.

DNT Finnskogen og omegn har et omfattende stinett som skal følges opp. Stiene er viktige i DNTs arbeid. Det gir lokalbefolkningen og andre mulighet for å komme seg ut i Finnskogene våre og oppleve naturen og kulturverdiene i området.

Det er sist i november, og Ivar, Håkon og Tom rydder bort redskap og avslutter årets ryddesesong, men til våren, når gjøken galer og hvitveisen blomstrer i skogen, er de klare igjen. Da er det andre stier som skal få litt ekstra omsorg, og Finnevegene blir prioritert.

Vi trenger flere slike Sti-lige folk som kan bidra til å ta vare på stiene!

I 2026 skal vi satse ekstra på stiene. Her er det jobb for deg som liker å være ute og vil gjøre en innsats med malerkost, hekksaks eller eventuelt en motorsag.

Visste du at?

I Norge finnes det 22 000 km med stier som er merket og vedlikeholdes av DNT. Om lag 1200 av disse kilometerne snor seg gjennom skog og mark i området til DNT Finnskogen og omegn. Under 1 prosent av medlemmene i DNT hører til en medlemsforening som har ansvaret for omtrent 5 prosent av stikilometerne til DNT. Dette får vi til fordi mange ildsjeler gjør en stor innsats hver sommer med å vedlikeholde stinettet vårt.

” En stifadder har alene eller sammen med en annen ansvaret for årlig å følge opp noen kilometere med sti. Stifadderne går over stien, frisker opp maling, rydder kvist og kvast og ser over skilting. Vi har flere stier som mangler faddere.

← DNT stier i skog merkes med blå maling. Håkon Tangre har i sommer etterlatt seg mange slike blå flekker på trær og stubber så andre turgåere skal kunne finne frem. (Foto: Ivar Molstad)

↑ Ivar Molstad, Tom Jensen og Håkon Tangre har i sommer utført en jobb mange vil få glede av. Finnvegen som starter her i Tøråsen i Våler er nå godt merket og ryddet helt til Gravberget (Foto: Ragnhild Kjeldsen).

Dugnadsgjenger

Dugnadsgjenger som dem vi møter i artikkelen her, kan ta på seg oppgaver på stier som trenger litt ekstra omsorg. Vi trenger flere slike gjenger. Fin oppgave for deg som ønsker å jobbe sammen med andre og vil bidra på en eller flere stier.

Vil du være med å bidra?

Ta kontakt med stiansvarlig i de ulike lokallagene:

Elverum
Peter Mürer
476 36 248
peter.murer1962@gmail.com

Solør
Tom Jensen
958 24 299
snekkertom@hotmail.com

Kongsvinger/Eidskog
Kai Jostein Bergersen
472 30 780
kai.j.b@hotmail.com

DNTs verdier

"STIEN" skal gjenspeiles i foreningens tilbud. Våre verdier er:

S pennende: DNT skal by på utfordrende og spennende opplevelser for alle.

T roverdige: Trygghet og kvalitet skal stå i fokus i hele organisasjonen.

I nkluderende: DNT skal ha et turtilbud der alle føler seg velkomne, også de som ikke kjenner oss fra før.

E nkelt: Vi vil bidra til å la folk oppleve gleden ved det enkle friluftslivet.

N aturvennlig: DNTs virksomhet med aktiviteter, hytter og ruter skal være naturvennlig.

-Hentet fra DNT's veivalg 2026-2031

↑ Utsikt over Møkeren fra Nygårdseterberget

Vingersruta

Flyktningruta «Vingersruta» er en passe lang og fin tur på ca. 45 km fra Norsenga på Kongsvinger til Kissalamp langs 7-Torpsrunden i Sverige. '

TEKST: TOR SOLBERGSETER. FOTO: TORGUN M BAKKEN

I 1942 ble det bestemt at flyktningtrafikken som gikk gjennom Kongsvinger, måtte organiseres, da dette var en farlig geskjeft. Det var rundt 2000 tyskere i byen. Den tidligere politimannen Reidar Martinsen, Leif Madsen på jernbanen og Lauritz Nygårdseter var arkitektene bak valget av ruta. Flyktningene kom oftest med det såkalte vedtoget fra Oslo på sene kvelder og natt. De var skjult under presenninger og annet inne i togvognene og ble loset ut mellom plankestablene på saga Norsenga der hvor XL-bygg ligger nå. Tidlig på morgenvisten måtte Lauritz Nygårdseter ta med flyktningene i ly av mørket og føre disse østover langs Masterudvegen, opp og bak de store gårdene øst for Vingersjøen, forbi Geitdansen

og opp til en stor stein i Frantzbråtaberget, en tur på 7 km. Her møtte han Karl Langtjernet som hadde gått hjemmefra og tok med folket videre hjem, hvor de fikk mat og litt hvile. Så kom brødrene Henry Tangen og Einar Solbergseter og tok dem med til Møkeren og rodde dem over til Trosholmen. Her tok deres onkel Karl Trosholmen over og gikk de siste 11 km opp til flyktningmottaket i Kissalamp.

Stien er godt skiltet og merket med blåmaling hele veien fra krysset inn til Masterudvegen etter Norsenga. Så er det å følge veien herfra og opp til Nesteby og inn i skogen bak jordene. Etter ca. 4,5 km kommer du til en lavvo og gapahuk som tilhører Skansgården, hvor det går an å ta

en hvil. Videre går stien like ved Geitdansen og oppover Frantzbråtaberget. Nå kommer du etter hvert til den steinen hvor Lauritz og Karl møttes, det står et oppslag her. Du krysser Lysenvegen og går mot Øiungstorpet. Videre til Lysensjøen/Langtjernet hvor du går igjennom en fin - for det meste - furuskog. Etter å ha gått over ei solid kløpp over myra kommer du ut på Urstjernvegen og til det gamle småbruket Langtjernet. Ta en liten hvil her og tenk på de byklede flyktningene med dårlig fottøy og enda dårligere kondisjon, og frykten for å bli arrestert av tyske patruljer.

Fra Langtjernet bærer det mot Vasamyra, og videre blir det litt mer motbakke og god trening over til den gamle finneplassen som ble ryddet av finnen Penttikainen, fornorsket til Bendikstorpet. Det står ei stygg brakke her, og hvis du går forbi denne og ned til venstre, så finner du en skikkelig bra brønn med mye og godt vann.

Videre må du opp det bratte Vastaberget, over toppen og ned til der hvor det en gang ble ryddet to finneplasser. Her er det bare noen få steinrøyser igjen, men brønnen ligger like i kanten av stien og med flott utsikt østover. Brønnen er rensset og bygget lokk og ramme rundt, og med stokker til å sitte på og ta en hvil.

Turen går videre østover, og stien ned til Harpetjernbekken. Her har beveren bygget en gedigen dam som er verdt å studere. Så bærer det videre med to muligheter til den videre ferden. Du kan gå til høyre og følge merkingen oppover og til venstre mot Nygårdseter. Her kommer du ut av skogen oppe i berget og får en nydelig utsikt over Møkeren. Stien går videre i ei litt kronglete skråli ned til plassen Nygårdseter og krysser Nygårdvegen. Den andre muligheten er å følge merkingen mot Nygård.

Nå kommer du ned til Mengen, Mengebekken og krysser E16 Finnskogvegen. Etter en drøy kilometer kommer du til Gravrikmoen, visstnok fordi det skal være gamle graver her. Det er flere fangstgroper i området. Her fikk flyktningene hvile, og det ble samlet opp etternølere. Så er det videre østover til Flyktningevi-

ka hvor Henry og Einar hadde noen trebåter liggende for å ro flyktningene over til Trosholmen. Noen ganger var det mange i følget og noen av søstrene til gutta måtte bli med å ro de drøye tre kilometerene over sjøen. Nå har du gått en god dagsetappe og trenger kanskje en hvil her. Fra Flyktningevika må du gå tilbake og følge sti langs sjølandet på Møkeren og til E16 og følge denne videre på nordsiden av sjøen helt til hvor du går til høyre mot Sikåa og da kommer du etter noen kilometer fram til Trosholmen.

Ved Trosholmen sto Karl Trosholmen klar til å fortsette turen som da går opp mot Borthus, over berget mot Fjørsjøen og videre østover gjennom furuskogen til Wikeråa. Her har DNT bygget ei veldig fin bru som du må studere, ta bilder av og legge merke til det naturskjønne området. Den gangen flyktningen kom her så måtte de kripe over to tømmerstokker som var surret sammen med en wire. De ligger fortsatt litt nede i åa. Og så er det bare å fortsette stien østover over Vestre Varaldskogveg oppover lia. Det er i motbakke det går oppover. Du kommer ut på Ratikkenvegen og fortsetter kjerreveg til Kvåho som er en nydelig plass. Ta deg god tid her før du går videre ut gjennom leet og til høyre på stien til Østre Varaldskogveg. Videre til Lebikokrysset og opp til venstre, og der blir det nok en hvil. Etter et par kilometer passerer du grensen og fortsetter til Kissalamp litt inn på svensk side. Her var det flyktningmottak, og du kan tenke på hvilken lettelse flyktningene måtte føle da de endelig var i trygghet. Nå er turen gjort, og du bør ha fått mange gode inntrykk, særlig ved å ta deg tid til å lese oppslagene på ulike steder underveis.

Har du god kondisjon så anbefales det å gå videre på 7-torpsrunden, og følge denne rundt og tilbake til Lebiko. Her er det flere interessante finneplasser å se på.

↑ Vingersruta ble merket i 1995 som del av 50-årsmerkingen for avslutningen av Andre verdenskrig.

↑ Med gode sko, god kondisjon og solskinn blir det en flott tur "i dag". Med tanker i bakhodet.

Jeg tror det er lurt å bruke et par dager på turen, og avtale litt kjøring og henting med bil.

Du kan også få en bra beskrivelse av flyktningruta ved å gå inn på youtube og skrive Vingersruta. Da kommer det en film på 45 minutter som ble filmet i 2019 hvor Kjell og Gjermund Nygårdseter og Tor Solbergseter medvirker. Se gjerne den.

Norsk skogfinsk museums nybygg. Foto: Birger Nesholen

Norsk skogfinsk museums nybygg

– et fyrtårn på og for Finnskogen

Heller enn vindmølleparker trenger Finnskogen andre fyrtårn. Det nye museumsbygget på Svullrya er et slikt.

Dronningen vises rundt i utstillingen av utstillingsleder, Suzanne Palmquist. Foto: Kenneth Mellem, Glåmdalen

Museets vakre nybygg ble åpnet 24. oktober, med snorklipping av H.M. Dronning Sonja og styrelederen av Unge skogfinner, Marikken Bruvold, med vel 100 inviterte gjester til stede, deriblant 2. visepresident Lise Selnes fra Stortinget, Sametingspresident Silje Karine Muotka, Finlands ambassadør Teemu Tanner og statssekretær Trude Storheim fra Kultur-

departementet. Dronningen avduket også en utendørs kunstinstallasjon laget av Tore Hansen.

Et fyrtårn er et sted andre kan orientere seg etter, et fast punkt som lyser og viser veg. Museets visjon er «Norsk skogfinsk museum – pådriver og knutepunkt for skogfinsk kultur». Primæroppgaven er det museale, men vi har også et samfunnsansvar, bl.a. å bidra til samfunnsutvikling og forvaltning av den skogfinske arven på en bærekraftig måte, både i forhold til naturen, mennesker som bor på Finnskogen og omegn, og besøkende. Vi ønsker samarbeid med andre organisa-

sjoner og personer som er opptatt av det samme.

Finnskogen og den skogfinske kulturen omfattes av større interesse enn noensinne. Åpningen av det nye museumsbygget vil øke antall turister på Finnskogen og omegn og gi mange ringvirkninger, ikke minst innen

turistnæringen. Finnskogens besøkestid er nå. Vi må bygge relasjoner som fanger opp flest mulig besøkende til å bli lengst mulig, overnatte og oppleve både friluftsliv og andre steder verdt å besøke. Finnskogleden, som eies av Finnskogen Natur & kulturpark er viktig, likeså den oppdateringen som nå er i gang.

Mange turister ønsker både å oppleve den skogfinske kulturen og selv være aktive. Det omfattende stinettet som DNT Finnskogen og omegn har og de mange mil med sykkelmuligheter er viktige.

TEKST: JAN LARSSON, STYRELEDER
NORSK SKOGFINSK MUSEUM

Før klipping av snora: Foto: Kenneth Mellem, Glåmdalen

BARNAS TURLAG 2026

DNT Finnskogen og Omegn har aktive Barnas Turlag i våre tre lokallag Kongsvinger/Eidskog, Solør og Elverum. Gjennom året arrangerer disse turer og aktiviteter for barn i følge med voksne. Detaljert informasjon og påmelding finner du i vår aktivitetskalender på www.dnt.no/finnskogen.

Arrangementene blir også annonsert på Facebook-sidene til de tre lokallagene i Barnas Turlag.

Barnas Turlag Solør

Det er for tiden ikke noe aktivt Barnas turlag i Solør. Vi trenger noen som vil være med å arrangere turer for barnefamilier i Solør. Er dette noe du kan tenke deg å gjøre? Ta kontakt med daglig leder i DNT Finnskogen og Omegn, tlf. 900 61 195 eller finnskogen@dnt.no

Barnas Turlag Solør har egen Facebookside som vil bli aktiv når vi får på plass nye lokale turledere: <https://www.facebook.com/Barnas.Turlag.Solor>

Barnas Turlag Elverum

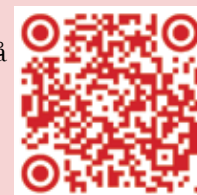
Barnas Turlag Elverum organiserer flere turer og aktiviteter gjennom året. Blant annet har det vært kveldsmatturer, klatring i Terningen arena, reflekstur og rebusturer som familier kan gå på egenhånd. Det organiseres også trilletter for de som er i barselpermisjon.

Mer informasjon om tilbudet til Barnas Turlag Elverum finner du på: <https://www.facebook.com/btelverum>

Barnas Turlag Kongsvinger/Eidskog

Barnas turlag Kongsvinger/Eidskog har, så langt vær og føre tillater det, turer ca. en gang pr. måned. Vi prøver å dekke begge kommunene etter beste evne. Årets turer er fremdeles litt på planleggingsstadiet. Følg med på Facebook-siden vår og i aktivitetskalenderen på dnt.no/finnskogen! Her legges alle planlagte turer og arrangementer fortløpende ut.

Vi gleder oss til å mange fine turer sammen med dere!

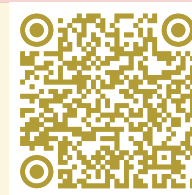
Mer informasjon om tilbudet til Barnas Turlag Kongsvinger/Eidskog finner du på: <https://www.facebook.com/BTKongsvinger>

DNT Ung Kongsvinger/Eidskog

DNT ung Kongsvinger/Eidskog er den nystartede ungdomsgruppa til DNT Finnskogen og Omegn - Kongsvinger/Eidskog; lokallaget som organiserer friluftaktiviteter hovedsakelig i kommunene Kongsvinger og Eidskog. Gruppa retter seg mot ungdommer i alderen 13-25 år, og tilbyr lavterskel-turer og aktiviteter i skog og mark.

Kontakt turlleder Linda
epost:
lindarodland@outlook.com

Følg oss på:
<https://www.facebook.com/DNTungKongsvingerEidskog>
<https://www.instagram.com/dntungke>

Mars

- 3. **Måneskinnstur til Marikollen**
🕒 19:00 📏 5 km 📍 Kongsvinger 📌 Enkel
- 3. **Måneskinnstur Baldersmyra på ski**
🕒 18:00 📏 10 km 📍 Åsnes 📌 Middels
- 11. **Årsmøte i DNT FO Solør med inspirasjonsforedrag**
🕒 18:00 📍 Våler
- 17. **Årsmøte i DNT FO Elverum med inspirasjonsforedrag**
🕒 19:00 📍 Elverum
- 19. **Årsmøte i DNT FO Kongsvinger og Eidskog med foredrag**
🕒 18:00 📍 Kongsvinger/Eidskog
- 24. **Årsmøte DNT Finnskogen og omegn**
🕒 18:00 📍 Elverum

April

- 13. **Stifadtermøte DNT FO Solør**
🕒 18:30 📍 Åsnes
- 16. **Kurs kart og kompass**
🕒 18:00 📍 Elverum
- 26. **Åpen koie Kynndammen og praktisk stifadterkurs**
🕒 12:00 📏 0-3 km 📍 Åsnes 📌 Enkel

Mai

- 3. **Kulturtur i Grundsetmarka med Arne Foskum**
🕒 10:00 📏 10 km 📍 Elverum 📌 Enkel
- 7. **Kveldstur Eidsberget til Ranum**
🕒 17:30 📏 10 km 📍 Våler 📌 Middels
- 10. **Åpning Wingerske Kongeveg, sykkelstur til Matrand**
🕒 10:00 📏 39 km 📍 Eidskog 📌 Middels
- 19. **Kveldstur Finnvegen med avdukning av nye informasjonsskilt**
🕒 18:00 📏 5 km 📍 Grue 📌 Enkel
- 25. **Finnskogen indrefilet 7-torprunden**
🕒 11:00 📏 8 km 📍 Kongsvinger 📌 Enkel
- 30. **Græsberget rundt, m/historien om grenda**
🕒 10:00 📏 9 km 📍 Kongsvinger 📌 Middels
- 30. **Sykkelstur Possåsen med Rogbergsløyfa**
🕒 10:00 📏 52 km 📍 Åsnes 📌 Middels
- 31. **Rundtur Gråberget - Juskjølkøia**
🕒 10:00 📏 13 km 📍 Elverum 📌 Middels

Juni

- 5-7. **Forsommerdager på Finnskoggrunden, 3 dagers overnattingstur**
🕒 10:30 📏 52 km 📍 Kongsvinger 📌 Krevende
- 6. **Møkeråsen rundt**
🕒 10:00 📏 21 km 📍 Kongsvinger 📌 Krevende

TURPROGRAM

2026

- 10. **Yogatour i Stavåsen med Anette Berger**
🕒 17:30 📏 5 km 📍 Elverum 📌 Enkel
- 10. **Hornkjølberget med Qigong**
🕒 17:30 📏 2 km 📍 Eidskog 📌 Enkel
- 13. **Geologi- og historietur ved Vingersjøen**
🕒 10:00 📏 8 km 📍 Kongsvinger 📌 Middels
- 14. **Historien om en sti - Bygdevegen i Grue**
🕒 10:00 📏 14 km 📍 Grue 📌 Middels
- 14. **Pilegringstur Triangelparken - Sundsvoll**
🕒 16:00 📏 10 km 📍 Elverum 📌 Middels
- 23. **Tur i Holtberget**
🕒 17:30 📏 6 km 📍 Kongsvinger 📌 Enkel
- 26.-27. **Norge på tvers**
🕒 08:00 📏 120 km 📍 Stjørdal 📌 Krevende
- 27. **Kjerkeveg Sander til Finholt**
🕒 09:30 📏 15 km 📍 Sør-Odal 📌 Krevende
- 28. **Fall til Elgklienten på etappe 9 Finnskogleden**
🕒 09:00 📏 13 km 📍 Åsnes 📌 Krevende
- 28. **Topptur i østre Elverum til Skaftet og Høgknøsen**
🕒 11:00 📏 8 km 📍 Elverum 📌 Middels

Juli

- 5. **Bjølsetgrenda**
🕒 15:30 📏 7 km 📍 Elverum 📌 Middels

- 11. **Gottlundsmarsjen**
🕒 09:30 📏 17 km 📍 Grue 📌 Middels/krevende
- 14.-15. **Slåttonn på Lebiko**
🕒 10:00 📍 Kongsvinger

August

- 1. **Tur til Skålbergsætra**
🕒 11:00 📏 7 km 📍 Nord-Odal 📌 Enkel
- 2. **Brattveltdammen**
🕒 13:30 📏 13 km 📍 Elverum 📌 Middels
- 8. **På kjerkeveg Orala - Lundersæter**
🕒 10:00 📏 17 km 📍 Kongsvinger 📌 Krevende
- 9. **Mikkelsberget med Øystein Sætre som kjentmann**
🕒 10:00 📏 12 km 📍 Grue 📌 Middels
- 18. **Tur i Bogeråsen**
🕒 17:30 📏 6 km 📍 Kongsvinger 📌 Enkel
- 22. **Store Stæringrunden**
🕒 10:00 📏 8 km 📍 Eidskog 📌 Middels
- 23. **Vi går til seters - tur til Braskerudsætra**
🕒 10:00 📏 10 km 📍 Våler 📌 Middels
- 25. **Kveldstur i Svartholtet**
🕒 18:00 📏 9 km 📍 Elverum 📌 Middels
- 29. **Børlimarsjen**
🕒 08:30 📏 18 km 📍 Kongsvinger 📌 Krevende

September

- 5. **Nyffelltrampen**
🕒 10:00 📏 13 km 📍 Eidskog 📌 Krevende
- 5-6. **Natt i naturen for store og små, Haldammen**
🕒 16:00 📏 0 km 📍 Våler 📌 Enkel
- 6. **Kom deg ut-dagen ved Bæreia ved Sagtjernet**
🕒 12:00 📍 Elverum/Kongsvinger
- 6. **Historisk kjerkeveg marsj Øyermoen til Lundersæter**
🕒 10:00 📏 15 km 📍 Kongsvinger 📌 Krevende
- 19. **Utsiktstur til Ursberget**
🕒 10:00 📏 7 km 📍 Kongsvinger 📌 Middels
- 26. **Skjærnupen måneskinnstur, Julussdalen**
🕒 17:00 📏 7 km 📍 Elverum 📌 Middels

Oktober

- 13. **Båltur til Gullbekkbakken**
🕒 17:00 📏 4 km 📍 Kongsvinger 📌 Enkel
- 18. **Båltreff Norbergskjæra**
🕒 10:00 📏 5 km 📍 Grue 📌 Enkel
- 22. **Meteortur i Stavåsen**
🕒 18:00 📏 5 km 📍 Elverum 📌 Enkel
- 26. **Ulvåsen måneskinnstur**
🕒 17:00 📏 5 km 📍 Elverum 📌 Enkel

November

- 3. **Sosial stifaddersamling DNT FO Solør**
🕒 18:00 📍 Våler
- 19. **Hodelykttur Nordre tårn Kjølaberget**
🕒 18:00 📏 10 km 📍 Åsnes 📌 Middels
- 24. **Gløggstur med bål og måneskinn Strandpromenaden**
🕒 17:00 📏 5 km 📍 Kongsvinger 📌 Enkel

Desember

- 9. **Julegløggstur til gapahuken på Attholdsdammen**
🕒 18:00 📏 6 km 📍 Åsnes 📌 Enkel

Mer informasjon om turene og påmelding finner du i aktivitetskalenderen på dnt.no/finnskogen.

Aktiv i 100

Det er faste møtetider og fast oppmøtested på dagtid i ukedagene. I DNT Finnskogen og Omegn har vi grupper i alle lokallag. Totalt ble det gjennomført hele 236 turer i 2025, og vi regner med at det blir minst like mange i 2026. Har du lyst å bli med, er det bare å ta kontakt med den gruppen som er nærmest der du bor. Du er hjertelig velkommen!

Her finner du kontaktpersoner for Aktiv i 100-gruppene:

Kongsvinger

👤 Gro Blåka
☎ 909 18 648
✉ styreleder.ke@dnt.no

Skotterud

👤 Wenche Brenna
☎ 993 08 047
✉ w-brenna@online.no

Elverum

👤 Geir Olav Nerby
☎ 976 80 118
✉ geirnerby@hotmail.com

Gjesåsen, Solør

👤 Ingrid Gjeterud
☎ 404 51290
✉ gjeting@msn.com

Vestmarka

👤 Finn Høgåsen
☎ 920 47 135
✉ hogasenfinn@gmail.com

Magnor

👤 Hans Petter Børrud
☎ 996 47 035
✉ hpbørrud@gmail.com
Turene annonseres i Spond
– ta kontakt for tilgang.

Vindkraftpresset mot Finnskogen

Finnskogen utgjør et særpreget og unikt skoglandskap. Her møtes natur, kultur og friluftsliv i en sjelden helhet som er like sårbar som den er verdifull. Nå står denne helheten under sterkt press.

I Elverum og Våler vurderes flere store skogområder for vindkraftutbygging, og sammen med eksisterende inngrep kan dette dramatisk endre landskapet slik generasjoner av finnskogvandrere kjenner det. For DNT Finnskogen og Omegn (DNT FO), som har et særlig ansvar for å ivareta natur- og kulturgrunnlaget i regionen, er utviklingen dypt urovekkende.

Kraftplaner inntar Finnskogen

Flere skogsområder innenfor og rundt Finnskogen vurderes nå for vindkraft. Eidsiva Hafslund Vind har pekt på Høgknøsen som aktuelt utbyggingsområde i Elverum, og Vindr har meldt interesse for Bukkåsen, Nupberget og Åker. Disse

områdene ligger tett på viktige friluftsområder i Østre Elverum og Våler – områder som brukes av lokalbefolkningen året rundt. DNT FO forvalter også flere hytter og stinett i dette landskapet, bl.a. Renosdammen, Flisberget og Juskjølkoia.

Nevnte planene om vindkraft kommer i tillegg til etablerte vindkraftverk som Kjølberget i Våler og Raskiftet i Trysil. Med ytterligere utbygging risikerer vi at flere av de mest brukte turområdene og hyttene våre havner i en korridor av turbinlyd, lysblink og nye anleggsveier. Det som i dag er stille, sammenhengende skog – selve kjernen i Finnskogens identitet – kan bli uopprettelig skadet.

Stillheten, mørket og følelsen av å være langt fra menneskeskapte inngrep er verdier mange av våre medlemmer setter høyt. Når disse kvalitetene forsvinner, mister hyttene og områdene rundt dem sin unike funksjon.

Stinettet som bærer skogens historier

Finnskogen har et rikt og tradisjonsbåret stinett, der både rundløyper og lange gjennomgangsstier forteller historien om ferdsløp, bosetting og liv i skogen gjennom århundrer. Flisbergrunden binder sammen områder som Bekkesætra, Åker og Høgknøsen, mens Håbergrunden lenge har vært en av de mest storslåtte lang-

rutene mellom Gravberget og Håberget. Samlet utgjør stinettet et levende kulturminne – et landskap man kan vandre gjennom og lese som en historiebok.

Men selv i Finnskogen har naturinngrepene begynt å sette merkbare spor. Rundt Kjølberget vindkraftverk er både stier og naturopplevelser allerede endret. Finnskogleden, som tidligere gikk uforstyrret gjennom landskapet, er delvis lagt om slik at turgåere nå ledes rundt områder nærmest turbinene. Dette illustrerer hvor sårbart stinettet er når tekniske inngrep tar plass. Stiene våre er mer enn opptrakkede traséer – de er bærere av historien om mennesker som levde og vandret her før oss. Når landskapet mister sin sammenheng, mister også stiene sin fortelling.

Høgknøsen – et biologisk skattkammer

Bekymringen for naturinngrep blir ekstra stor når et område som Høgknøsen står i fare. En uavhengig naturtypekartlegging utført av Biofokus i 2025 dokumenterer svært høye naturverdier i området. Her finnes gammel granskog, store og nesten urørte myrområder og et rikt innslag av truede og nær truede arter. Slagugle og granmeis er registrert, og rødlistede hengelaver som gubbeskjegg og sprike-skjegg er funnet i flere forekomster. Kartleggingen peker også på Høgknøsen som et kjerneområde for biologisk mangfold og en viktig spredningskorridor for arter som er avhengige av gammel-skog.

Slike naturtyper er sjeldne i Elverum. Med bare 1,99 prosent inngrepsfri natur igjen, er ethvert tap av urørt skog et tap vi aldri kan hente inn igjen. Dette handler

ikke om enkeltområder, men om helheten i et naturgrunnlag som gir livsrom til både mennesker og arter.

Bukkåsen og skiløypenettet som havnet i kryssild

Bukkåsen har stor verdi for både natur og friluftsliv. Området rommer over tre mil med skiløyper i Siljuberget-området, og rundt Åsgårdstopp står en dugnadsbygd gapahuk som et samlingspunkt for nærfriluftsliv vinterstid. Tidligere bandt løypenettet også sammen Siljuberget, Sørskogbygda og Bergeberget og ga mulighet for rundt fem mil med skispor.

Denne sammenhengen ble brutt da en av de viktigste traseene forsvant nærmest over natten i forbindelse med arbeidet med ny kommunedelplan. Ny arealbruk og ulike interesser rundt bruksrett og hensynssoner for friluftsliv førte til uenighet, med det resultat at løypa ikke lenger kunne brukes som tidligere. Følgen er at idrettslaget i Bergeberget nå står foran et omfattende dugnadsarbeid for å etablere et nytt løypetilbud mellom bygdene. Saken har vist hvordan planer og prosesser knyttet til vindkraft og arealbruk kan skape usikkerhet og splittelse i lokalmiljøet – lenge før det står en eneste turbin i terrenget.

Den skogfinske kulturarven under press

Finnskogen rommer en unik kulturarv knyttet til de skogfinske bosettingene. Røykstuer, svedjebruk, gamle ferdselsårer og den karakteristiske stillheten i skogen er en del av denne arven. Det skogfinske er ikke en enkelt lokalitet – det er et landskap av tradisjoner, kunnskap og levd liv. Store tekniske inngrep truer denne helheten. Når naturen mister sin karak-

ter, mister vi ikke bare kulturminnene, men rammene som gir mening til historiene som ligger i landskapet. Å bevare det skogfinske er derfor både et ansvar for historien og en forpliktelse til framtida.

Naturvennlig energi – men ikke på bekostning av naturen

DNT støtter omstillingen til fornybar energi og erkjenner behovet for å kutte utslipp. Samtidig er det et grunnleggende prinsipp at det grønne skiftet ikke kan gjennomføres ved å ødelegge naturen som skal bære oss inn i framtiden. Derfor mener DNT at ny energiproduksjon må legges i allerede utbygde områder, og at energieffektivisering må bli et langt viktigere verktøy i energipolitikken.

Vindkraft på land er en av de mest arealkrevende energiformene vi har. Utbygging i skogsområder gir omfattende terrenginngrep, veibygging, støy og tap av naturverdier. I Finnskogen vil slike inngrep ødelegge kvaliteter som vanskelig lar seg restaureres. Det handler om mer enn trær og terreng – det handler om identitet, sammenheng og opplevelse.

→ De tre bildene viser samme sted på Finnskogleden før utbygging, under utbygging og etter utbygging av Kjølberget vindkraftanlegg. Foto: Bård Løken, Anno Norsk Skogmuseum

Et tydelig standpunkt for Finnskogen

På bakgrunn av naturverdiene, kulturarven og friluftslivet i regionen, og de konkrete planene rundt Finnskogen, har DNT Finnskogen og Omegn vedtatt å si nei til nye vindkraftverk i vårt medlemsområde – og i områder som synlig eller fysisk påvirker Finnskogen.

Det er ikke et systematisk nei til utvikling eller fornybar energi. Det er et ja til å ta vare på de siste sammenhengende skogsområdene i Finnskogen. Et ja til kulturarv, naturmangfold, natur- og friluftsliv for dagens og framtidens generasjoner. Finnskogen er nemlig ikke hvilken som helst skog. Det er et landskap med stillhet, storhet og historie. Å miste det ville være et tap – ikke bare for oss som bor her og vandrer her, men for hele landet.

TEKST OG FOTO: KARI TOFT

Min sti – Kjærlighetsstien

«En sti er en smal veg, et oppgått tråkk i terrenget, ofte dannet bare ved stadig ferdsel av mennesker.» Slik defineres ordet i Store norske leksikon. Men for de fleste av oss betyr en sti mye mer.

Jeg har oppgatte tråkk i fjellet som betyr noe spesielt for meg. Noen stier gjennom livet som er gode å finne igjen. Der kan jeg hilse på stener og røtter som om de var gamle venner og kjenne at jeg setter bena mine på og forbi dem slik jeg alltid har gjort. Stiene bringer fram minner om dem som en gang gikk der sammen med meg. Når de er borte, ligger stiene der fortsatt. Men den aller viktigste stien min ligger i lavlandet og tilhører hverdagen fordi den heldigvis ligger rett utenfor egen skigard.

Alle burde ha en sti i nærheten. En liten stubb oppgått veg med mjukt underlag

og litt viltvoksende vegetasjon rundt som en grønn beskyttelse mellom deg og hverdagens støy. Det er mange forskere inne både psykologi, medisin og biologi som har poengtert hvor viktig det er at mennesker har enkel tilgang til natur fra der de bor. Nær-naturen er viktig for både fysisk og mental helse.

Jeg tenker egentlig ikke på noe av det når jeg tar med bikkja og åpner porten for å ta en liten rusletur på stien som går forbi huset vårt ved Glomma i Elverum. Jeg bare kjenner at stien gjør meg godt uten å teoretisere så mye mer rundt det. Den er som et hemmelig tilfluktsted hvor lydene fra byen og vegene rundt bare blir et svakt lydteppe i bakgrunnen og hvor bikkja kan snuse på ferske lukter etter både rev, rådyr og ekorn.

Stien jeg går på er smal og kort, om lag 500 meter mellom sentrum og Elverum Folkehøgskole. Allikevel rommer den så utrolig mye. Den går mellom gamle villahager på den ene siden og Glomma på den andre og med små og store trær på hver side. Enkelte furutrær har et imponerende rotsystem som plutselig kan spenne ben på joggere og vågale terrengsyklister, mens små og store bjørker gir godt skjul for kamuflasjefargede sangfugler og en og annen jaktende spurvehauk. Om våren, etter at isen er gått på elva, kan jeg stå og kikke ned på kurtiserende og høyrøstede ender som kjemper om damenes gunst. Men det er ikke disse vårkåte endene som har gitt stien navnet «Kjærlighetsstien».

Senere på sommeren prøver jeg å sette bena mjukt og forsiktig ned mens jeg lytter etter lyden av noen som spiser. Høye spiselyder er som regel ikke noe å oppsøke, men lyden av bever som gnafser i seg ferske skudd, blader og bark fra kjerret nede i vannkanten er bare sjarmerende. Og hvis jeg unngår å trække på kvister eller lage synlige bevegelser mot kveldshimmelen, kan jeg stå på stien og kikke ned på en eller flere pelskleddede gnagere.

Ser, hører eller lukter de meg, varsler de med et voldsomt plask med halen før de siger vekk med elvestrømmen. Jeg står igjen på stien med en berikende følelse av å ha vært tett på en fin og annerledes verden som de som haster av gårde på Strandbygdvegen 200 meter unna knapt aner eksisterer. Alt dette og mye mer har jeg og andre turgåere tilgang til fordi det går en sti akkurat her. Jeg er så glad for Kjærlighetsstien og alle andre småstubber som binder oss litt tettere sammen med selve livet.

Kjærlighetsstien i Elverum

Slik ble DNT Finnskogen og Omegn til

TEKST: DAG RAABERG, FINNSKOGEN TURISTFORENING'S FØRSTE FORMANN

Bildet av styret i Finnskogen Turistforening, fra 25.april 1990. Foran f.v. Randi Torgersrud, Dag Raaberg og Ingeborg Berger Eriksen. Bak f.v. Hans Bredalen, Ole M. Hemseter og Åsmund Skasdammen.

Tidlig 1980-tallet gikk noen personer fra svensk og norsk side av Finnskogen, samt noen andre personer som hadde en brennende interesse for Finnskogen sammen og etablerte «Foreningen Finnskogen.» Dette var en «lavstrukturforening» i den forstand at man fungerte uten noe styre og uten økonomisk fundament – kanskje mer som en samtalegruppe. Ideer ble diskutert i det vide og brede, iblant i sene nattetimer og det ble iblant hektiske diskusjoner.

På mange måter føler jeg at det ble lagt et fundament for hva Finnskogen var og skulle bli i fremtiden. Her ble ideer klekket ut, som senere skulle føre til tiltak som skulle komme til å bety mye for Finnskogen; blant annet Finnskogleden og Finnskogen Turistforening.

Anne Lise Skarderud var en av de sterke drivkreftene i dette forumet, og mange husker sikkert boka «En gräns av annat slag» som hun ga ut i 1987. Hun sa til meg i forkant av dette: «Du må etablere Finnskogen Turistforening, Dag.»

Jeg slo meg ikke til ro med dette og inviterte flere personer til et møte på Velta 18. februar 1987, der det ble etablert et interimstyre bestående av Anne Lise Skarderud, Oddvar Neby, Hans Bredalen, Ole Hemseter, Per Arne Pelsholen, Trond Berger og undertegnede. 18.mars ble det første møtet i interrimstyret avviklet på Landbrukskontoret i Åsnes på Flisa.

Det første møtet der foreningen ble stiftet, ble holdt på Solør Turist- og Alpinsenter 1. juni 1987 med 18 personer til stede. Filmen « Finnskog og trollskap» ble vist, og Tore Nilsen fra Hamar og Hedemarken Turistforening besøkte oss og fortalte om deres virksomhet.

Møtet valgte et styre som selv fikk fullmakt til å konstituere seg. Styret ble konstituert på styremøte den 20. august 1987 på denne måten: Dag Raaberg, formann, Per Arne Pelsholen, varaformann, Anne Lise Skarderud, sekretær, Hans Bredalen, kasserer, Ole M Hemseter, Oddvar Neby og Trond Berger som styremedlemmer. Randi Torgersrud og Bodil Aarnes ble valgt som varamedlemmer.

Så ble det innkalt til det første årsmøtet 28. april på Vermundsjøen, med 25 frammøtte.

Vi visste det var mange gamle stier på Finnskogen som var i ferd med å gro igjen, men fremdeles en del mennesker som hadde kunnskap om hvor disse stiene hadde gått – eller delvis fremdeles gikk. Dette var stier mellom Finnskogen og bygda, finnveger eller kjerkeveger – alt ettersom hvilken ende man betraktet dem fra. Det gjaldt også et nettverk av stier som gikk mellom gårder og torp på Finnskogen.

Jeg jobbet på den tid ved Landbrukskontoret i Åsnes og hadde god hjelp av kjennskap til «økonomisk kartverk», og kjente også mange grunneiere – særlig i Åsnes og Grue. Fundamentet ble å etablere et styre og starte arbeidet med å merke stier og markere disse på kart. I forkant av dette tok vi kontakt med berørte grunneiere og opprettet avtaler, slik at vi

kunne tilrettelegge et slikt stinett med grunneiernes tillatelse.

Så tok jeg kontakt med generalsekretæren i Den Norske Turistforening og la fram tanken om å stifte en turistforening på Finnskogen. Stort sett hadde DNT fram til denne tida hatt absolutt storparten av sin aktivitet i fjellområdene. Jeg ble møtt med litt undring, men med positiv holdning. Han sa: Skaff 100 underskrifter på personer som vil være medlem i en slik forening og ta ny kontakt. Vi gikk i gang med dette og på grunnlag av dette fikk vi etter hvert aksept for å bli en ny medlemsforening i DNT.

Det finnes bevart skriftlig materiale fra denne første tiden, og kanskje kan vi komme tilbake med mer historie senere. Det er faktisk interessant å lese om dette pionerarbeidet som har ført til en meget oppegående medlemsforening i DNT, som i dag dekker et stort område i Sør-Hedmark. Jeg er så glad for at så

mange gode krefter har medvirket til dette, og at organisasjonen i dag er noe jeg drømte om for snart 40 år siden.

← Bilde fra august 1991 ifm. ryddingen og merkingen av Kjerkevegen mellom Øiermoen og Lundersæter. Foran f.v. Magne Seigerud og Ole Øieren. Magne var fra Lunsersæter og Ole fra Øiermoen. De var begge kjentmenn som fant stien. Bak f.v. Frank Eikeseter som gjorde mesteparten av ryddejobben og Åsmund Skasdammen til høyre.

DNT ung Kongsvinger/ Eidskog

DNT ung Kongsvinger/Eidskog er den nystartede ungdomsgruppa til DNT Finnskogen og Omegn - Kongsvinger/Eidskog; lokallaget som organiserer friluftaktiviteter hovedsakelig i kommunene Kongsvinger og Eidskog. Gruppa retter seg mot ungdommer i alderen 13-25 år, og tilbyr lavterskel turer og aktiviteter i skog og mark.

Formålet er å skape et sosialt, naturnært og inkluderende fellesskap der ungdom kan oppleve friluftsliv – uten nødvendigvis å være «ekspert». Dette gir en flott mulighet for unge i området til å komme seg ut, bli kjent med naturen og med hverandre.

Aktivitetssopplegget er lagd for å være lavterskel: dvs. man trenger ikke være «supertrenings-turist» for å være med. Dette gir større sjanse for at flere ungdommer blir med – og opplever gleden ved å være ute i naturen!

Det er flere grunner til at vi valgte å opprette DNT ung Kongsvinger/Eidskog, men først og fremst er det for å legge til rette for at ungdom og unge voksne kommer seg ut i naturen på enkle premisser og uten krav til forkunnskaper. Det er flere gode grunner til at en slik ungdomsgruppe er verdifull:

Fellesskap og mestring: Ungdom/unge voksne får møte andre på deres alder,

oppleve mestring i naturen og bygge vennskap i uformelle rammer.

Naturopplevelse og helsegevinst: Friluftsliv bidrar til fysisk aktivitet, mental helse og en pause fra skjerm og innendørs aktiviteter.

Lokal forankring: Gjennom å være aktiv i Kongsvinger/Eidskog-området, får ungdommer styrket tilhørighet til sitt nærområde og naturen der.

Lav terskel: Ved å være tilgjengelig og uformell, bidrar DNT ung til at friluftsliv ikke blir «for komplisert» eller krevende for dem som ikke er vant til det.

Etter startskuddet 14. mars 2025 har vi hatt flere turer og arrangementer:

Måneskinnstur til Bogerfløyta

Topptur til Rafjellet

Kick-off sommerferie: tur & taco

Familiedag: Nordre Øyersjøen rundt

Meteortur; Bæreiavangen

Natt i naturen – Bæreiavangen

KDU-dagen (Kom-Deg-Ut)

Rafjellet rundt

Måneskinnstur til Hornkjøltårnet

Praktisk informasjon – hvordan bli med?

Følg DNT ung Kongsvinger/Eidskog på Instagram eller Facebook for oppdaterte aktiviteter og turer. Instagram: dntungke og Facebook: /DNTungKongsvinger/Eidskog

Aktivitetene er som regel for ungdom i alderen 13-25 år. Det kan være aldersgrenser eller krav om at yngre må ha med voksen – sjekk det aktuelle arrangementet.

Sjekk tidspunkt, sted og hva slags utstyr som evt. kreves – turer kan være kveld/natt, eller dagstur i naturen. F.eks. måneskinnstur. aktiviteter.dnt.no

Ofta er det ikke stor kostnad, og fokus er på å være ute og ha det gøy – ikke nødvendigvis høy innsats eller lang ekspedisjon.

Hvis du ønsker å bidra som frivillig: Lokallaget har stiggruppe, hyttegruppe osv., og tar gjerne imot engasjerte medlemmer.

DNT ung Kongsvinger/Eidskog er et flott tilbud for unge som ønsker å komme seg ut i naturen sammen med andre – uten at det skal være utfordrende eller dyrt. Gjennom turer, naturopplevelser og fellesskap bidrar gruppa til at ungdom i Kongsvinger og Eidskog får gode minner, frisk luft og naturopplevelser i nærområdet.

Om du er interessert – sjekk ut kommende turer, ta kontakt eller møt opp - det er en fin måte å utforske naturen og møte nye mennesker på.

Meld deg inn og bli med ut! dnt.no/ medlem

Kontakt turlleder Linda
epost: lindarodland@outlook.com

2025 i DNT FO Elverum

Juskjølkoia

I anledning Friluftslivets år ble Juskjølkoia, midt i Elverums dype skoger, valgt ut som vår «gratis-hytte». Tilbudet fra DNT skulle senke terskelen for alle som er nysgjerrige på hyttelivet – og det var ikke nødvendig å være medlem for å benytte seg av det.

Juskjølkoia ble bygget i 1978 som en klassisk skogsarbeiderkoie. Det spesielle er konstruksjonen: hytta er satt sammen av isolerte lemmer, en koietype som ble patentert rundt 1915. Flere slike ble reist, og de kunne enkelt demonteres og flyttes – elementene fikk plass på et sledelass.

De siste årene har koia fått lite omsorg, og vi ønsket derfor å gi den et løft før gratisperioden startet. Planen var å frakte inn nye køyesenger, madrasser, stoler og annet utstyr med snøscooter i vinter, men snøen forsvant tidlig. Da våren kom, samlet vi en ivrig liten gjeng og bar alt utstyret inn til hytta – 1,3 kilometer på sti fra nærmeste vei. Mens noen vasket og ryddet, gikk andre flere turer til bilen for å bære inn resten. På ettermiddagen var hytta ren, nye senger montert og søppel

ryddet ut. Vi kunne endelig lene oss tilbake og nyte resultatet med brede smil.

Neste dag dro vi inn igjen, denne gangen med kopper, kar, stearinlys og toalettpapir. De nye køyesengene ble tatt i bruk, og vi sov godt den første natten i frisk og ryddig hytte. Morgenen etter kunne vi utforske turterrenget rundt, med ny energi og stor glede.

Vi anbefaler varmt en tur til Juskjølkoia! Her finner du spennende stier i alle himmelretninger, og det er fullt mulig å legge opp til lengre turer mellom hyttene i området. Sjekk kartet på ut.no og planlegg dine egne fine opplevelser.

Kom deg ut-dagen på Sagtjernet første søndagen i september ble vellykket. Med flere hundre deltakere og godt samarbeid med Elverum Orienteringsklubb og Mjølner speidergruppe ble det rikholdig med aktiviteter for barn og unge.

Årets yogatur til Stavåsdammen ble arrangert den 11. juni. Avslappende yoga i naturskjønne omgivelser og trivelig selskap ble en suksess i år også. DNT takker Anette Berger, på Modaka, for et supert samarbeid.

Årskavalkade DNT FO Solør

Friluftslivets år har vært et aktivt turår i Solør. Her er bildeglimt fra noen av opplevelsene vi har hatt sammen dette året. Takk til alle som stiller opp på dugnader, som turledere og ikke minst som deltakere på våre arrangementer.

TEKST OG FOTO (DER IKKE ANNET ER OPPGITT): RAGNHILD KJELDSSEN

↑ Friluftslivets år startet med «Hele Norge bålet» i januar, og vi har fyrt mange bål på tur dette året.

↑ Aktiv i 100 har tur, så å si, hver tirsdag hele året med god deltakelse. Turene går til ulike steder. I år har de attpåtil laget en gapahuk ved Att-haldsdammen i Gjesåsen. Dette turmålet kan anbefales! De har også fått seg t-skjorter med eget slagord: «Runde på runde med aktiv i 100»!

→ Vi setter opp ulike slags turer. Et eksempel på en kortere tur i nærmiljøet på kveldstid, var vandring langs Tjurastien i mai. Her samarbeidet vi med Grue kommune, Delta Grue og Tjura café. Turen ble avsluttet på kaféen med sosialt samvær og servering. Vi hadde også en kveldstur langs kulturstien i Risberget.

← Sykkel er et godt alternativ til fotturer, og i år gjennomførte vi sykkelturn rundt Kjerkesjøen i Grue. Det var flere stopp ved severdigheter underveis, og det ble også tid til en stopp ved fossen der Ola Porkala møtte puken. (Foto: Jørn Amundsen)

→ «Tursøstre» Stine og Hege Schultz Heireng har skrevet flere turbøker. De deltok på årsmøtet vårt med foredrag der de inspirerte til små og store turer hele året.

→ Måneskinnsturer er populært, og vi var heldige denne gangen også. Nydelig måneskinn fulgte oss på turen til Blåenga i februar.

↑ Dette bildet fra en fin augustdag, da Kynndammen fikk et strøk maling, får stå som et eksempel på alle de dugnadstimene som hvert år legges ned av frivillige med hytter, stier og turer. Det har vært økning i antall overnattinger på hyttene våre dette året. Mange er nysgjerrige på hvordan systemet med ubetjente hytter fungerer, og flere kom på besøk da vi arrangerte åpen dag på Helgedammen.

↑ Lengre dagsturer langs Finnskogleden, eller som her, der vi gikk fra Ranum til Skarderudsætra, er det mange som vil være med på. På denne turen, en gråværs søndag i mai, var 29 deltakere i alderen 7,5 måned til 91 år med. Vilmer (5 år) gikk 12 km i bløtt skogsterreng uten problemer (Foto: Lena Nilsrud)

↓ Friluftslivets uke markerte vi med natt i naturen, der vi overnattet ute på Kynndammen. Dagen etter var det «Kom deg ut dagen» der deltakerne fikk skyss med den gamle Gravbergsbussen til Lindåa. Derfra gikk vi Østre Finneveg tilbake til Kynndammen.

↑ I friluftslivets år har vi hatt minst ett arrangement hver måned. Høsten er en tid da det er fint å gå i følge med andre i mørket, prate sammen og ha en hyggelig rast rundt et bål. Vi hadde måneskinnstur i forbindelse med verdensdagen for psykisk helse i oktober, stjernehimmetur, helt uten stjerner, i november (bildet) og gløggstur i desember.

2025 i Kongsvinger/Eidskog

ALLE BILDER ER TATT AV FRIVILLIGE IDNT FO KONGSVINGER/EIDSKOG

Vi startet Friluftslivets år med «Hele Norge bålet» ved Bæreia i regi av Barnas turlag. Her var det båltenning ved Kongsvingers ordfører og kultursjef.

Den første turen vi gjennomførte var måneskinnstur til Marikollen med fakler, bål og boller. I løpet av året har vi gjennomført 12 vandreturer med fra 10 til ca. 40 deltagere. I tillegg har vi sammen med GIV (Glåmdal interkommunale voksenopplæringscenter) hatt to turer

med flyktninger. På KDU-dagene vår og høst har 200-300 deltatt. Tur-året ble avsluttet med båltur til Gullbekkbakken på verdensdagen for psykisk helse, 10 oktober.

Barnas turlag har gjennomført flere turer og arrangementer, blant annet gnomjakt ved Bjønnmyra og Grøss- og gru-tur i forbindelse med Halloween.

Aktiv i 100 gruppene (4 grupper) har hatt

turer ukentlig gjennom hele året.

Stiene gjør seg ikke sjøl så det er utført en god del arbeid med skilting, rydding, merking og klopping av stier. Det er også utført vasking og vedlikehold av hytter, og slåttonn på Lebiko.

Lebiko er DNT FO sin eiendom!

DNT FO har kjøpt Lebiko. Hytta er pusset opp de siste årene, og var sentral da Finnskogrunden feiret sitt 10-års jubileum som Historisk vandrerute. Oppretting av underlag, nytt gulv - og maling var nødvendig.

Jubileum for Finnskogrunden

Et høydepunkt i 2025 var selvsagt feiringen av 10-årsjubileet for den historiske vandreruta – Finnskogrunden.

DNTs styreleder var en av 43 som deltok på jubileumsturen på Finnskogrunden. Det var også deltakelse fra Riksantikvaren. Roy Lønhøiden underholdt, og det ble servert sillpu fra Minimäki.

Årets nyhet på turfronten var egne turer tilrettelagt for flyktninger. Som en del av friluftslivets år tok DNT FO/Kongsvinger og Eidskog med flyktninger på tur i nærområdet. Tilbakemeldingene var så gode at det bør legges opp til nye turer.

Tradisjonelle og nye turopplegg. Det ble ikke markert noe jubileum i 2025, men tradisjonen tro har alle gruppene i Aktiv i 100 holdt høyt aktivitetsnivå. Her et bilde av gruppa på Vestmarka, Eidskog.

Friluftslivets år - Kom-deg-ut i friluft. Hele Norge bålet – i Kongsvinger med ordfører og kultursjef til å tenne det første bålet, på Bæreia.

Og så var det måneskinnstur med utsikt til Kongsvinger.

Kom deg ut-dagen, Bæreia. Som vanlig et par hundre deltakere og mange aktiviteter fra flere organisasjoner.

Ja takk, begge deler. Kongsvinger og Eidskog har etablert egen DNT Ung, men det betyr ikke at Barnas turlag slutter med sine tilbud. På Halloween ble det Grøss og gru.

Dugnad og frivillighet. Rydding av stien. Finnskogleden

Merking. Urmakerberget

Klopping. Finnskogleden

Skilting. Nærturer i Bogeråsen

Vasking. Vålet

Hyttene er åpne hele sommeren. Når alle jobbene er gjort, kan vi invitere både store og små fra fjern og nær til å bruke våre stier og hytter, og være med på DNTs turer i Kongsvinger og Eidskog. Her et bilde fra «åpen dag» på Slettmoen i 2025.

2026 ÅRSMØTEINNKALLING

DNT Finnskogen
og Omegn
- Kongsvinger/Eidskog

TORS DAG 19. MARS 2026 KL. 18.30, EIDSKOG RÅDHUS, SKOTTERUD (KOMMUNESTYRESALEN)

Medlemmer som har postadresse i Kongsvinger og Eidskog, har betalt medlemskontingent i DNT for 2026, og er medlem i DNT Finnskogen og Omegn, har stemmerett.

Saker som ønskes behandlet må være styret i hende senest 5. mars, og sendes på e-post til styreleder.ke@dnt.no

Birger Nesholen kommer og viser bildeserie og snakker om viktigheten av å opprettholde kjennskapen til - og bevaringen av gamle ferdselsårer. Det blir enkel servering.

Velkommen!

SAKSLISTE

1. Godkjenning av innkalling og saksliste.
2. Valg av møteleder.
3. Valg av referent og 2 til å underskrive protokollen.
4. Årsmelding for 2025.
5. Lokallagets del av DNT FO's totale regnskap for 2025.
6. Lokallagets aktivitetsplan for 2026.
7. Lokallagets budsjett for 2026.
8. Nye vedtekter
9. Innkomne forslag.
10. Valg av styre og valgkomité.

2026 ÅRSMØTEINNKALLING

DNT Finnskogen
og Omegn
- Solør

ONSDAG 11. MARS 2026 KL 18 PÅ VÅLER FOLKEBIBLIOTEK, VÅLGUTUA 198, 2436 VÅLER

Medlemmer som har postadresse i en av Solørkommunene, har betalt medlemskontingent i DNT for 2026, og er medlem i DNT Finnskogen og Omegn, har stemmerett.

Saker som ønskes behandlet, må være styret i hende senest 25. februar og sendes på epost til marie.viken@oslomet.no.

Det blir inspirasjonsforedrag med Jon Simensen, forfatter, sammen med Johanne Sundby, av boken Kortreiste ekspedisjoner - for deg som vil på tur i Norge. Gjennom foredraget ønsker Jon Simensen å inspirere til å planlegge og gjennomføre egne ekspedisjoner – små eller store – på norsk jord.

Etter turforedraget med Jon Simensen er det enkel servering før årsmøte fortsetter med gjennomgang av sakslisten. Årsmelding for 2025 legges ut på dnt.no/solor i løpet av februar.

Velkommen!

SAKSLISTE

1. Godkjenning av innkalling og saksliste
2. Valg av møteleder
3. Valg av referent og to til å underskrive protokoll
4. Årsmelding for 2025
5. Lokallagets del av totale regnskap til DNT FO i 2025
6. Lokallagets aktivitetsplan for 2026
7. Lokallagets budsjett for 2026
8. Nye vedtekter
9. Innkomne forslag
10. Valg av styre og valgkomite

2026 ÅRSMØTEINNKALLING

DNT Finnskogen
og Omegn
- Elverum

TIRSDAG, 17. MARS 2026 KL. 19, AUDITORIET PÅ NORSK SKOGMUSEUM, SOLØRVEIEN 151

Medlemmer som har postadresse i Elverum, har betalt medlemskontingent i DNT for 2026, og er medlem i DNT Finnskogen og Omegn, har stemmerett.

Saker som ønskes behandlet må være styret i hende senest 3. mars, og sendes på e-post til styreleder.elverum@dnt.no.

Det blir inspirasjonsforedrag med Jon Simensen, forfatter, sammen med Johanne Sundby, av boken Kortreiste ekspedisjoner - for deg som vil på tur i Norge. Gjennom foredraget ønsker Jon Simensen å inspirere til å planlegge og gjennomføre egne ekspedisjoner – små eller store – på norsk jord.

Det blir enkel servering. Egen invitasjon kommer på Facebook og webside.

Velkommen!

SAKSLISTE

1. Godkjenning av innkalling og saksliste
2. Valg av møteleder
3. Valg av referent og to til å underskrive protokoll
4. Årsmelding for 2025
5. Lokallagets del av totale regnskap til DNT FO 2025
6. Lokallagets aktivitetsplan for 2026
7. Lokallagets Budsjett for 2026
8. Nye vedtekter
9. Innkomne forslag
10. Valg av styre og valgkomite

2026 ÅRSMØTEINNKALLING

DNT Finnskogen
og Omegn

TIRSDAG 24. MARS 2026 KL. 18 I AUDITORIET PÅ NORSK SKOGMUSEUM, ELVERUM

Medlemmer som har betalt kontingent for 2026, og har Finnskogen og Omegn som medlemsforening, har stemmerett. Saker som ønskes behandlet må være styret i hende seinest 10. mars. Saker kan sendes pr. e-post til finnskogen@dnt.no

Det vil bli enkel servering. Vi vil også ha et inspirerende temaforedrag før årsmøtet. Følg med på dnt.no/finnskogen og Facebook for mer informasjon.

Velkommen!

SAKSLISTE

1. Godkjenning innkalling og saksliste
2. Valg av møteleder
3. Valg av referent og to til å underskrive protokoll
4. Årsmelding 2025
5. Regnskap 2025
6. Aktivitetsplan 2026
7. Budsjett for 2026
8. Behandling av innkomne forslag
9. Nye vedtekter
10. Velge styre, valgkomite og revisor

Finnskog-rebusen 2026

Opplev naturen – bli med på rebus!

DNT Finnskogen og Omegn inviterer til Finnskog-rebusen 2026. På ni utvalgte stier legger vi ut spennende rebuser som gir deg muligheten til å utforske vakre turmål sammen med familie og venner.

Slik deltar du

Løs rebusen på turen og send svar til finnskogen@dnt.no eller via Messenger på [facebook.com/dntfinnskogen](https://www.facebook.com/dntfinnskogen).

Premier og trekning

For hver rebus du sender inn, får du ett lodd i trekningen av flotte premier og gavekort fra våre samarbeidspartnere. Det trekkes også gavekort for overnatting på en av våre DNT-hytter på Finnskogen.

Konkurransperiode 1. mai - 31. august

Vinnere annonseres på «Kom deg ut-dagen» søndag 6. september.

Turene i rebusen

Elverum:

- Gråberget – Juskjølkoia (t/r)
- Rundtur via Stavåsdammen
- Svartholtetrunden

Solør:

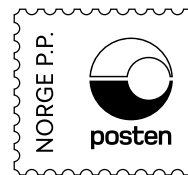
- Sørsåsen (Kjerkehøgda), Våler
- Hovelsåsberget, Åsnes
- Nordbergskjæra fra Helgedammen, Grue

Kongsvinger/Eidskog:

- Utsikten, Kongsvinger
- Stæringsrunden, Vestmarka
- Rundtur: Orala–Abborhøgda–Viker–Orala

Mer informasjon og turbeskrivelser finner du på dnt.no/finnskog-rebusen

Returadresse:
DNT Finnskogen og Omegn
Postboks 88
2261 Kirkenær

Fotokonkurranse 2026

Stiene på Finnskogen gjennom året

Har du et blinkskudd fra Finnskogen? Bli med og del dine beste stibilder!

Vi inviterer til fotokonkurranse med tema «Stiene på Finnskogen gjennom året».

Vi ønsker bilder som fanger naturen, menneskene og opplevelsene langs stiene – uansett årstid. Alle typer kamera er velkomne, fra mobil til speilrefleks.

Konkurranseklasse

- Årets blinkskudd
- Beste landskapsbilde med sti
- Beste bilde av folk og sti
  - Morsomste bilde med sti

Frist og premier

- Innleveringsfrist: 1. desember 2026
- Premieutdeling: På DNT FOs årsmøte i 2027

Det blir flotte hovedpremier og trøstepremier som kart, gratis overnatting og lignende. Alle som deltar får en liten deltagerpremie.

Publisering og bruk

Ved å delta i konkurransen samtykker du til at bilder kan bli publisert i våre medier mot kreditering (UT.no, nettside, Instagram, Facebook, trykksaker). Du må ha tatt bildet selv.

Alle bildene vil bli kreditert med fotografens navn og kan ikke sendes inn anonymt.

Bildet kan inneholde personer, men hvis de er identifiserbare i bildet må du ha deres tillatelse til å publisere bildet.

Slik deltar du

1. Ta bilder av stier på Finnskogen i løpet av året.
2. Send inn dine favoritter på e-post finnskogen@dnt.no innen fristen

Husk å oppgi navn og kontakt informasjon.